

Hejzlar, Gabriel

[Marcadé, Jean. Recueil des signatures de sculpteurs grecs]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1957, vol. 6, iss. E2, pp. 187-188

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/109466>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Alpy do Gallie. Cavaignac nevěří, že byl dopraven do Vix obvyklými obchodními cestami, nýbrž že to byl votivní dar kmene Lingonů a Senonů z kořisti získané v Etrurii — podle C. už v 2. pol. 5. století — a věnované do významné jejich svatyně. Není však, myslím, pravděpodobné, že by votivní dar božstvu byl dán do hrobu pohřbené ženy, i když byla vznešeného původu a zemřela předčasně.

V příloze je podán výsledek analýsy chemické, mikroskopické a spektrografické a antropologický posudek lebky pohřbené ženy vysoko společensky stojící, jež mohla být členkou vládařské rodiny nebo kněžkou. Otázka datování, původu a určení nemůže být pokládána za definitivně rozřešenu, zvláště proto, že jde o nález v kraji ojedinelý. Možná, že jiné další archeologické nálezy přinesou nějakou novou oporu pro přesnější zjištění.

Gabriel Hejzlar

Jean Marcadé, Recueil des Signatures de Sculpteurs Grecs. Livraison première. Paris, Boccard, 1953. Listů 123, tab. XXIV.

Francouzské vycopávky, jež provádí v Delfách École Française d'Athènes, přinesly množství nápisů, které jsou běžně publikovány v časopisech a z nichž jeden soubor vydal Robert Flacelière ve Fouilles de Delphes, tome III (Epigraphie), fasc. 4, 1954. Část materiálu vybranou z této bohaté epigrafické žně, přinášející signatury řeckých sochařů, soustředil do tohoto svazku Marcadé, významný znalec památek řecké skulptury. K zpracování jej vedla snaha, soustřediti nápisný materiál, rozptýlený po archeologických a epigrafických a jiných publikacích, pro potřeby archeologa a uměleckého historika. Zvláštní ceny dodává práci autorova důvěrná znalost epigrafických dokladů v originálech, jež znovu pečlivě prozkoumal.

Do tohoto prvního svazku, který bude mít pokračování, zařadil jména sochařů, kteří byli podle svědectví nápisů činní v Delfách nebo jejichž výtvory tam kdysi stály. Je tu 62 signatur sochařů od 6. století, a zvláště z 5. a 4. století, při čemž nejsou některá jména pro fragmentárnost archeologického dokumentu dosti doložena. Uspořádání je abecední, jež se jeví pro užívání knihy praktické.

U každého kamenného dokumentu je podán stručný jeho popis; je uvedeno místo nálezu, uložení, stav dochování, materiál, rozměry, míra písmen, nárys nápisu a foto záběr stavu base nebo stylobatu s nápisem, a mnohde je podána i rekonstrukce stavebního článku, takže čtenář může dobře sledovat ten který doklad skoro jako originál. Přes malé rozměry jsou obrazy a fotografie až na několik výjimek zcela zřetelné. Není-li třeba faksimile nápisu, podává se jen jeho transkripce v běžném písmě s jeho rekonstrukcí nebo s jeho doplněním. V stručném komentáři se autor dotýká problematiky nápisu, shrnuje dosavadní řešení problémů daného textu s náznakem nesnázi, jež snad skýtá u jmen dochovaných neúplně, podává své čtení a interpretaci a pronáší i své hypotезy koncisním odůvodněním pro zvolené čtení vlastní. Resumuje dosavadní diskusi týkající se otázky identifikace dochovaného nápisného jména se jménem mistra jinak známého epigraficky nebo z literatury, zajímá se o chronologii nebo o určení, o jakou jde asi sochu, z níž je dochována jen podstava nebo i nevelká spodní část. Uvedena je dosavadní publikace nápisu, zvláště její editio princeps a datování jeho. Je přirozeně disproporce v dokumentaci u jednotlivých mistrů podle jejich významu a množství antických svědectví epigrafických i z jiných míst, k nimž připojuje autor ovšem i svědectví literární. Z pramenů literárních je zde známa asi polovička jmen, s níž se dají identifikovati mistři poznání z nápisů.

Při kartotečním uspořádání 112 listů, v němž každé jméno má svůj list anebo několik listů, stává se, že při řadě jmen s malou dochovanou dokumentací zůstávají prázdné celé stránky. U významných mistrů, jako jsou na př. Kalamis, Kresilas, Kefisodotos, Praxiteles, Lysippos a j., připojuje autor texty literární, stručný a kriticky hodnocený výběr bibliografie a dotýká se problematiky pojící se k jednotlivým jménům umělců. Mnoho místa je věnováno na př. dílu Lysippovu. Pozoruhodné je, že M. připouští autentičnost signatury jména Lysippova u Heraklea v paláci Pitti. Poněvadž se některé jejich nápisy od prvního publikování ztratily, používá autor jen starší jejich transkripce, anebo staršího faksimile. Mnohdy je jméno sochaře doloženo i z jiných míst epigraficky nebo literárně, takže se jeho profil projeví jasněji, na př. z Olympie a z athénské agory nebo akropole; zde se mohl na př. opřít o nový soupis nápisů, jež vydal A. E. Raubit-

schek, *Dedications from the Athenian Acropolis*, 1949. Mezi nápisy jsou některá inedita vybraná z depotu kamenů v museu v Delfách. V příloze jsou uvedeny fragmenty signatur, u nichž však není zaručeno, že jsou to značky sochařů. Mezi nimi je i známá — *medes* z Argu na podstavě skupiny Kleobise a Bitona, kde běžně doplněné čtení Polymedes není zaručeno, poněvadž domnělá část písmene Y před M není podle stavu dochování nápisu možné.

Dílo Marcadéovo, jež přináší ve vydaném souboru mnoho nové látky dosud rozptýlené, a proto málo známé, má nahradit proslulé a dosud cenné dílo *In-schriften griechischer Bildhauer*, které roku 1885 vydal Löwy, jenž uspořádal nápisný materiál chronologicky a v tomto rámci geograficky. O množství nového materiálu svědčí, že Löwy má ve svém díle jen tři nápisy z Delf. Jde o spolehlivou pracovní pomůcku, vydanou s největší pečlivostí — revisi díla provedli Ch. Picard, G. Daux a De la Coste-Messelière — praktickou k používání pro zájemce o dějiny řecké plastiky. Bude vycházet v knihnici ve formě volných listů o nestejném rozsahu a nové nápisné publikované doklady bude možno řaditi postupně podle abecedního sledu jmen. Bude však časem třeba jiného pořadače listů, než je nynější obal publikace, neboť materiál poroste jako v kartotéce. Nevýhodou bude jen paginace. Jsme autorovi vděčni za vitanou konsultační příručku, výsledek to trpělivé práce, jež podává repertoár signatur řeckých sochařů, jak se reflektují v nápisích z Delf. Fotografické reprodukce osvětlují text a stav kamenného dokumentu mají malé měřítko, ale pro čitelnost nápisu stačí; jen některé lze čísti obtížně i s použitím lupy. Nežřetelnost je zpravidla způsobena stavem dochování kamene. Tu by byl na místě větší formát reprodukce.

Gabriel Hejzlar